

SYYYHY

Syyhy on pienen, ihon sisään kaivautuvan punkin aiheuttama ihotauti.

Syyhy tarttuu pääasiassa kosketustartuntana paljaalta iholta toiselle mutta voi tarttua myös infektoituneiden vaatteiden ym. kautta. Tartuntaan tarvitaan yleensä selkeä ihoaltistus, käteltäessä tartunta yleensä harvinainen. Ihminen voi saada tartunnan myös eläinten syyhyypunkteista, tosin eläinten punkit eivät kykene lisääntymään ihmisessä ja näin ne kuolevat itsestään ilman hoitoa.

Syyhyypunkki tarvitsee ihmiskehon ulkopuolella elääkseen kosteutta ja sopivan lämpötilan, kuivassa ilmassa (alle 25 % kosteus) ja lämmön ollessa yli + 20 °C syyhyypunkki kuolee 1-2 vrk sisällä.

Ensimmäinen oire tartunnasta on yleensä ihon kutina varsinkin öisin. Ihon raapimisjäljet ovat tyypillisiä sormien väleissä, ranteissa, rinnassa, lapaluiden välissä ja intiimialueella. Tällöin tartunnasta on kulunut noin 4 viikkoa. Tarkemmin ihoa tarkastellessa saattaa näkyä syyhyypunkin käytävät iholla ja käytävän päässä pieni rakkula, josta yleensä punkki(naaras) tavataan. Uusintatartunnassa kutinaoireet alkavat jo muutaman päivän päästä tartunnasta.

Hoitona käytetään syyhyylääkkeitä sekä käyttövaatteiden perusteellista puhdistusta. Myös vuodevaatteet pestään ja tartunnan lähde pyritään selvittämään. Lääkkeinä voidaan käyttää esim. permetriinivoidetta (Nix®) jota saa ilman reseptiä apteekista ja jota käytetään ohjeen mukaan tai lääkärin reseptillä erikoistapauksissa käytettävää ivermektiniä (Stromectol®). Koko ruokakunta hoidetaan, vaikkei kaikilla olisi oireitakaan.

Hoito permetriinivoiteella:

- ennen hoitoa tuuletetaan ja vaihdetaan vuodevaatteet ja imuroidaan lattiat
- käyttövaatteiden pesu yli + 60 asteessa, pyykin käsittely käsiin kädessä, vettä sietämättömät vaatteet, pehmolelut ym. muovipussiin 2 viikoksi
- koko vartalon ja hiusten pesu
- ihon kuivaus ja voiteen levitys varpaista leuan päähän, lapsilla ja vanhuksilla mahdollisesti hiusten pesu permetriinishampoolla
- puhtaat vaatteet päälle
- voide vaikuttaa aikuisilla 8-15 tuntia (yön yli) ja pikkulapsilla 6-8 tuntia, alle 2 vuotiailla häätöaika lääkärin ohjeen mukaan
- hoidon päätyttyä käytetyt vaatteet pesuun ja ihon saippuapesu

Virheet hoidossa:

- kutinan syy jokin muu kuin syyhy
- jokin ihoalue jää hoitamatta
- kaikkia ruokakunnan jäseniä ei hoideta samanaikaisesti
- pestään käsiä hoidon aikana
- jätetään hoidon toistaminen viikon kuluttua tekemättä
- alus/vuodevaatteiden vaihtoa ei tehdä
- hoidetaan uudelleen koska kutina jatkuu, tavallisestihan syyhyn hoidon jälkeen kutinaoire jatkuu lieventyen
- uusintatartunta

Hoidon onnistumisen huomaa siitä, että kutinaoireet häviävät vähitellen ja iho paranee.

Varsinaista vaaraa ei syyhystä ole, mahdolliset haitat liittyvät kutinan aiheuttamaan raapimiseen ja sitä seuranneeseen ihottumaan ja ihoinfektioihin, joita voidaan joutua hoitamaan antibioottivalmistein.

Lisätietoja www.tartuntatautiliitto.fi
www.ihotauti.net / Raimo Suhonen